



ที่ ปช ๐๐๑๑/๐๗๖๒

สำนักงาน ป.ป.ช.

ถนนนนทบุรี อำเภอเมืองนนทบุรี

จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๙ ตุลาคม ๒๕๖๗

เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนามติคณะกรรมการ ป.ป.ช. เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ เรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ จำนวน ๑ ฉบับ
๒. มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสำนักงาน ป.ป.ช. ขอเสนอเรื่อง มาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ มาเพื่อคณะกรรมการพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะกรรมการได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๑) รวมทั้งสอดคล้องตามยุทธศาสตร์ชาติในด้าน (๖) การปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยคณะกรรมการ ป.ป.ช. ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการด้วยแล้ว

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

#### **๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะกรรมการ**

ปัญหาเกี่ยวกับ “แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย” มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ การทุจริตของเจ้าหน้าที่ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้อง ซึ่งในหลายกรณีมีการดำเนินการร่วมกับเครือข่ายนายหน้าข้ามชาติในลักษณะเป็นขบวนการ ตั้งแต่ขั้นแรกที่แรงงานข้ามชาติเดินทางเข้ามาในประเทศไทย ระหว่างที่แรงงานข้ามชาติพำนักอยู่และทำงานในประเทศ ไปจนถึงช่วงที่แรงงานข้ามชาติเดินทางกลับหรือถูกผลักดันหรือส่งกลับประเทศต้นทาง ถึงแม้รัฐบาลได้พยายามแก้ไขปัญหาแรงงานข้ามชาติมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเร่งรัดการพิสูจน์สัญชาติ และการบริหารจัดการการทำงานของแรงงานข้ามชาติภายใต้พระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๖๐ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๑ รวมถึงการเร่งรัดการนำเข้าแรงงานข้ามชาติตามระบบ MOU และด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (COVID - ๑๙) ที่ผ่านมา ส่งผลให้ไม่สามารถดำเนินการนำเข้าแรงงานตามระบบ MOU ได้ทันตามความต้องการใช้แรงงานภายในประเทศ รัฐบาลได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว ให้แรงงานข้ามชาติที่ใบอนุญาตทำงานสิ้นสุดลงในช่วงที่ผ่านมาได้รับผ่อนผันโดยมติคณะกรรมการให้อยู่ต่อและได้รับอนุญาตให้ทำงานต่อไปได้ จึงปรากฏแรงงานข้ามชาติจากประเทศเพื่อนบ้านลักลอบเข้าเมืองเป็นจำนวนมาก ข้อมูลจากการนำเสนอข่าวของสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ พบว่า ในหลายกรณีปรากฏว่ามีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือแสวงหาประโยชน์จากขบวนการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ ประกอบกับในรายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ของประเทศไทย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๔ และ

/ประจำปี ...

“ซื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๕ ของกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา ได้ระบุว่า การทุจริตยังคงเป็นเหตุบ่อนทำลายความพยายามในการต่อต้านและปราบปรามการค้ามนุษย์ของประเทศไทย เจ้าหน้าที่ของรัฐบางรายมีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับอาชญากรรมการค้ามนุษย์

## **๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง**

เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

## **๓. สาระสำคัญและข้อเท็จจริง**

คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว เห็นสมควรเสนอมาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ต่อคณะรัฐมนตรี ตามนัยมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ เพื่อเสนอแนะให้มีการปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม และเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใดที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดีต่อราชการได้

## **๔. ประโยชน์และผลกระทบ**

ปัญหาเกี่ยวกับ “แรงงานข้ามชาติผิดกฎหมาย” มีสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง คือ การทุจริตของเจ้าหน้าที่ หรือการละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีหน้าที่และอำนาจเกี่ยวข้อง ในลักษณะเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องหรือแสวงหาประโยชน์จากขบวนการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ ซึ่งภาพลักษณ์เกี่ยวกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ เรียก รับ หรือแสวงหาประโยชน์ ได้ออกไปสู่สายตาชาวโลกในรูปแบบของรายงานต่าง ๆ ที่ได้ทำการประเมินโดยองค์กร หรือหน่วยงานในต่างประเทศ เช่น รายงานสถานการณ์การค้ามนุษย์ (Trafficking in Persons Report : TIP Report) รายงานโดยกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา รายงานค่าคะแนนดัชนีการรับรู้การทุจริต (Corruption Perceptions Index หรือ CPI) ประเมินโดยองค์กรเพื่อความโปร่งใสนานาชาติ ซึ่งส่งผลในเรื่องความเชื่อมั่น และความโปร่งใสของประเทศ และอาจกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศได้

## **๕. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้**

ไม่มี

## **๖. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง**

คณะกรรมการ ป.ป.ช. ในการประชุมครั้งที่ ๙๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๖๗ พิจารณาแล้ว มีมติเห็นชอบมาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ และให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๒ (รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑)

/๗. ข้อกฎหมาย...

“ข้อสัจย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

**๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง**

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๓๒ “คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีหน้าที่และอำนาจเสนอมาตรการ ความเห็น และข้อเสนอแนะ ต่อคณะรัฐมนตรี รัฐสภา ศาล องค์กรอิสระ หรือองค์กรอัยการ ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) ปรับปรุงการปฏิบัติราชการ หรือวางแผนงานโครงการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานของรัฐ เพื่อป้องกันหรือปราบปรามการทุจริต การกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือการกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม

(๒) จัดให้มีมาตรการและกลไกที่มีประสิทธิภาพเพื่อป้องกันและขจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบทั้งในภาครัฐและภาคเอกชนอย่างเข้มงวด

(๓) เสนอแนะให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือมาตรการใด ที่เป็นช่องทางให้มีการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ หรือเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี ต่อราชการได้”

...”

**๘. ข้อเสนอของหน่วยงานของรัฐ/คณะกรรมการเจ้าของเรื่อง**

เพื่อเป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ คณะกรรมการ ป.ป.ช. พิจารณาแล้ว เห็นควรมีมาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ตามนัยมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนี้

**ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย**

๑. รัฐบาลต้องดำรงความมุ่งหมายของนโยบายที่ว่าแรงงานต่างชาติทุกคนต้องอยู่ในระบบ  
๒. รัฐบาลต้องคงไว้ซึ่งนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU)

๓. รัฐบาลควรเร่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายการนำเข้าแรงงานข้ามชาติตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือในการจ้างแรงงานระหว่างรัฐ (MOU) แก่นายจ้างและสถานประกอบการ และควรกำหนดมาตรการจูงใจให้นายจ้างและสถานประกอบการใช้แรงงานตามระบบ MOU เพื่อลดปัญหาแรงงานข้ามชาติหลบหนีเข้าเมือง

๔. ในระหว่างการค้าเนินการนำเข้าแรงงานตามระบบ MOU หากมีกรณีจำเป็นต้องผ่อนผันให้แรงงานข้ามชาติที่ไม่ใช่แรงงานตามระบบ MOU อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวและทำงานต่อไปได้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของภาคธุรกิจ ควรกำหนดกลุ่มเป้าหมายเฉพาะแรงงานข้ามชาติที่การอนุญาตสิ้นสุดเท่านั้น สำหรับแรงงานข้ามชาติที่ลักลอบเข้าเมือง ให้ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

๕. รัฐบาลควรพิจารณากำหนดมาตรการจูงใจให้นายจ้าง/สถานประกอบการ จ้างแรงงานข้ามชาติถูกกฎหมาย โดยลดขั้นตอนการค้าเนินการที่ไม่จำเป็น รวมถึงการพิจารณาค่าธรรมเนียมแก่นายจ้าง/สถานประกอบการ ที่มีประวัติจ้างแรงงานข้ามชาติถูกกฎหมายมาโดยตลอด

๖. รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางให้สถานพยาบาลจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลคนต่างด้าวที่เข้ารับการรักษาพยาบาลแล้วไม่สามารถเรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลได้ (เกิดหนี้สูญ) เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการลดภาระของสถานพยาบาล รวมถึงการป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ ปัญหาการบังคับใช้แรงงานหรือบริการ ปัญหานายจ้างที่ปฏิบัติ

/ตามกฎหมาย...

“ชื่อสัตย์ เป็นธรรม มีอาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”

ตามกฎหมายถูกเอาเปรียบจากนายจ้างบางส่วนที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย และปัญหาการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้อง

๗. รัฐบาลควรกำหนดนโยบาย มาตรการ หรือแนวทางให้มีการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณทางการแพทย์ของสถานพยาบาลที่มีแรงงานต่างด้าวเข้ารับการรักษายาบาล โดยอาจกำหนดให้มีหน่วยงานเฉพาะหรือหน่วยงานตรวจสอบภายในดำเนินการสุ่มตรวจอย่างต่อเนื่อง

๘. รัฐบาลควรกำหนดมาตรการในการคุ้มครองอย่างรัดกุมในทุก ๆ ด้านแก่ประชาชนผู้ให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยการเก็บรักษาข้อมูลของบุคคลนั้นเป็นความลับ

### ข้อเสนอแนะด้านการบริหารจัดการ

#### **๑. กระทรวงแรงงาน**

##### **๑.๑. คณะกรรมการนโยบายการบริหารจัดการการทำงานของคนต่างด้าว**

- ควรกำหนดมาตรการและแนวทางในการนำแรงงานข้ามชาติผิดกฎหมายเข้าสู่ระบบให้หมดโดยเร็ว เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหนี้ผิดกฎหมายและการทุจริตของเจ้าหน้าที่ของรัฐบางส่วน และเพื่อลดปัญหาหนี้สูญอันเกิดจากการรักษาพยาบาลคนต่างด้าวที่มีสถานะผิดกฎหมาย

##### **๑.๒. กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน**

(๑) ควรชักซ้อมแนวปฏิบัติตาม “คู่มือการวินิจฉัยความผิดฐานบังคับใช้แรงงานตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการค้ามนุษย์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พ.ศ. ๒๕๖๒ (สำหรับเจ้าหน้าที่)” ให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง

(๒) ควรประชาสัมพันธ์สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบังคับใช้แรงงานและบริการ แก่นายจ้าง ผู้ประกอบการ ลูกจ้าง ตลอดจนผู้สนใจอย่างต่อเนื่อง

#### **๒. กระทรวงมหาดไทย**

(๑) ควรกำหนดมาตรการควบคุมการใช้บัตรผ่านแดนให้มีประสิทธิภาพและป้องกันการเดินทางออกนอกพื้นที่อนุญาต เช่น การแก้ไขเพิ่มเติมความตกลงฯ ให้ชัดเจนว่าประชาชนจากประเทศต้นทางที่ต้องการถือบัตรผ่านแดนเข้ามาในเขตพื้นที่ชายแดนไทย ต้องมีภูมิลำเนาในพื้นที่ชายแดนเป็นระยะเวลาอันเท่าใดจึงจะสามารถทำบัตรผ่านแดนเพื่อเข้ามายังพื้นที่ชายแดนไทยได้

(๒) ควรเพิ่มมาตรการคัดกรองเบื้องต้นแก่ประชาชนจากประเทศเพื่อนบ้านที่ถือบัตรผ่านแดน โดยให้บุคคลเหล่านั้นแสดงเอกสารหลักฐานที่มีความน่าเชื่อถือในการเดินทางเข้ามาในราชอาณาจักรตามวัตถุประสงค์ของความตกลงฯ แต่ละกรณี

(๓) ศูนย์สั่งการชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านจังหวัด ภายใต้การอำนวยการของผู้ว่าราชการจังหวัด ควรกำหนดมาตรการในการกำกับ ควบคุม และกำชับเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร่วมบูรณาการการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด เพื่อป้องกันการใช้อำนาจโดยมิชอบแสวงหาประโยชน์จากขบวนการเครือข่ายนายหน้าขนย้ายแรงงานผิดกฎหมาย

(๔) ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่ชายแดนที่มีปัญหาการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานข้ามชาติ ควรหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ฝ่ายความมั่นคง ฝ่ายปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานจัดหางานจังหวัด สื่อมวลชน และภาคธุรกิจเอกชนในพื้นที่ เพื่อกำหนดมาตรการส่งเสริมให้ประชาชนร่วมกันแจ้งข้อมูลแรงงานข้ามชาติลักลอบเข้าเมือง

/(๕) ผู้ว่า...

**“ชื่อสัตย์ เป็นธรรม มืออาชีพ โปร่งใส ตรวจสอบได้”**

(๕) ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด ควรกำหนดมาตรการในการคุ้มครองอย่างรัดกุมในทุก ๆ ด้านแก่ประชาชนในพื้นที่ผู้ให้ความร่วมมือในการแจ้งเบาะแสการทุจริตของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยการเก็บรักษาข้อมูลของบุคคลนั้นเป็นความลับ

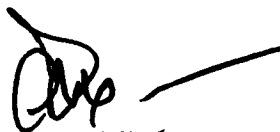
### ๓. หน่วยงานด้านความมั่นคง

กองอำนวยการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร (กอ.รมน.) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงกลาโหม ต้องกำหนดมาตรการให้ผู้บังคับบัญชาทุกระดับชั้นควบคุม กำกับ ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างใกล้ชิด และกำชับเจ้าหน้าที่มิให้เข้าไปยุ่งเกี่ยวหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิดในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ ตลอดจนให้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสุจริตและเต็มกำลังความสามารถ หากพบการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่หย่อนยาน หรือปล่อยปละละเลยหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระทำความผิด ให้พิจารณาข้อบกพร่องเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบ และผู้บังคับบัญชาผู้มีหน้าที่ควบคุม กำกับ ดูแลทุกกรณีอย่างเด็ดขาด ทั้งทางอาญา ทางวินัย หรือทางปกครองแล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ให้กระทรวงแรงงาน เป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบหลักร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแนวทางการดำเนินการตามมาตรการป้องกันการทุจริตในกระบวนการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติ และให้รายงานผลการขับเคลื่อนมาตรการฯ เสนอต่อสำนักงาน ป.ป.ช. เป็นประจำทุกปีด้วย (รายละเอียดมาตรการฯ ปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ



(นายวิทยา อาคมพิทักษ์)

กรรมการ ป.ป.ช. ทำหน้าที่แทน

ประธานกรรมการ ป.ป.ช.

สำนักมาตรการเชิงรุกและนวัตกรรม

โทร. ๐ ๒๕๒๘ ๔๘๐๐ ต่อ ๗๑๕๓ (บุษกร โพธิสุทธิ์)

โทรสาร ๐ ๒๕๒๘ ๔๐๐๔

www.nacc.go.th



มาตรการป้องกันการทุจริต  
ในกระบวนการบริหารจัดการ  
แรงงานข้ามชาติ